

ŠTUDIJSKI SESTANKI NA FF

TATJANA DOLŽAN

Na Oddelku za etnologijo ljubljanske Filozofske fakultete so se odločili ob koncu vsakega študijskega leta organizirati t.i. študijske sestanke o pomembnejših vprašanjih, ki se med letom pojavijo pri študiju na Oddelku. Ti sestanki so odprti vsem zainteresiranim: študentom, delavcem Oddelka in posameznim povablencem, dobrodošel pa je tudi kdo drug, ki ga obravnavano vprašanje zanima ali se z njim temeljiteje ukvarja. Eden od udeležencev vnaprej pripravi krajšo predstavitev teme in izhodiščna vprašanja. Vse poteka v eni od predavalnic Filozofske fakultete.

Letošnji študijski sestanki so se dogajali 7., 8. in 9. junija. Beseda je tekla o dokumentacijskem delu in gradivu, ki se že dlje časa zbira ob projektu Način življenja Slovencev v 20. stoletju, o razmerju etnologija-antropologija pri nas in o raziskovanju delavske kulture.

Zbrano dokumentacijsko gradivo projekta Način življenja Slovencev v 20. stoletju je predstavila Nives Sulič, ki ga tudi ureja na Oddelku za etnologijo. Daleč največji del obsega fototeka; zlasti veliko je fotografij, pridobljenih ob pripravi topografij občin Škofja Loka, Lendava, Domžale, Gornja Radgona, ljubljanskih občin in drugih. Okrog 600 so jih zbrali študentje pri delu na topografskih nalogah, v seminarju o izseljeništvu, precej se jih je dobilo s fotografiranjem na etnoloških sestankih in posvetovanjih (na primer na Paralelah, na posvetovanju etnologija-zgodovina v Mariboru in p.), na taborih v Beli krajini (gibanje Znanost mladini). Oddelek ustvarja tudi zbirko starih razglednic, kar pa je spričo sedanje draginje težavno delo. V razgovoru so udeleženci najprej raziskovali možnosti za nadaljevanje in morda razširitev zbiranja foto dokumentacije, kar je bilo toliko zanimivejše, ker so nekateri kolegi imeli priložnost videti izredno obsežne in urejene dokumentacije etnografskih oddelkov v Pragi in Lodžu, kjer zbirajo tudi korespondenco in najrazličnejše avtobiografsko gradivo, povezano s proučevanjem mestne in delavske kulture. Vendar pri nas dileme, ali ustvarjati zbirko vseh za etnologe zanimivejših fotografij in sploh razširjati fo-

toteko z odkupi posameznih kolekcij ali preslikavami večjega števila fotografij, pravzaprav ni. Oddelek sam nima niti svojega fotografa niti tehničnih možnosti za preslikavanje, denarja pa primanjkuje še za tekoče najnujnejše zadeve. Pač pa bi bilo mogoče in zelo praktično za vse slovenske etnološke, kot je bilo poudarjeno v razpravi, zbirati informacije o tem, kje in kakšne fotografije so dosegljive (sploh obstajajo) tako v fototekah različnih institucij kot pri zasebnikih. Na enem mestu zbrane tovrstne informacije bi zelo olajšale vsako etnološko raziskavo. Zlasti bi bilo dragoceno ugotoviti, koliko fotografij še obstaja iz najstarejših obdobj ali takih, po katerih bi bilo mogoče študirati na primer kmečko in meščansko stanovanjsko kulturo, družinsko življenje, delo in življenje v obrtnih delavnicah, v tovarnah, posamezne poklicne skupine, kajti taka motivika je v doslej zbranem ali evidentiranem gradivu redka. Možnosti obstajajo tudi za izdajanje fotografskih monografij, na primer občin, ki so že bile topografsko obdelane, ali pa posameznih tem iz etnološke sistematike. Izkoristiti bi morali tudi možnosti, ki se za popularizacijo fotografskega gradiva in zbiranje le-tega nudijo ob študijskem procesu. Neprimerno teže pa se zdi zbiranje drugega dokumentacijskega gradiva, posebno korespondence (na primer pisem izseljencev, zdomcev, vojaških in p.) in avtobiografskega gradiva, saj s tem doslej nismo imeli velikega uspeha.

Izhodiščne misli za razgovor o razmerju etnologija-antropologija je razvil dr. Slavko Kremenšek. Kot neposreden povod za naslovno temo je

poudaril pismo dr. Božidarja Jezernika s študija v Veliki Britaniji s sugestijo za spremembo imena oddelka v smer antropologije, saj se je s premikom poudarka od posameznih sestavin načina življenja in ljudske kulture na človeka slovenska etnologija močno približala antropološkim izhodiščem. V razpravi je sodelovala tudi mag. Vesna Godina-Vuk, asistenta prof. Južniča na FSPN (seminar Antropologija vsakodnevnega življenja), ki je pomagala razčiščevati vprašanje za antropološke plati. Prevladalo je mnenje, da kakršnokoli spreminjanje imena v bolj »antropološkega« ni na mestu. Etnologija ima tako na Slovenskem kot v Evropi svoje korenine in tradicijo, torej izdelan pomen, medtem ko je antropologija uveljavljena v anglosaksonskem in ameriškem prostoru. Pri nas nimamo lastne antropološke šole in je torej težavno že vprašanje, za katero od skoraj nepregledno veliko smeri se odločiti. Poleg tega so razlike v metodologiji ogromne, saj je naša etnologija usmerjena zelo historično, diahrono, današnja antropologija pa sinhrono in komparativno. Večina etnologov v Sloveniji se je formirala na etnologiji in ima malo stika z antropologijo. Vse to bi povzročilo številne praktične probleme, če bi želeli študij na Oddelku (z antropološkim poimenovanjem) spreminjati v predlagano smer, četudi odštejemo sedanje finančne razmere. Posamezni razpravalci so nato predlagali drugačne rešitve za izboljšanje študija etnologije ali uvažanje novih možnosti za razvoj stroke na ravni fakultetne izobrazbe. Dr. Jezernik je sugeriral tematsko razdelitev predmetov v dodiplomskem študiju namesto dosedanje prostorske. Dr. Kremenšek se je zavzemal za oblikovanje interdisciplinarnih kompleksov, tudi v študijskem pogledu, poleg drugih za t.i. kom-

pleks antropoloških ved, ki bi v podiplomskem študiju lahko potekal v okviru samo Filozofske fakultete ali medfakultetno. Miran Puconja je razložil svojo misel o oblikovanju nove interdisciplinarne smeri, ki bi jo lahko imenovali slovenistika in bi združevala različne vidike ter oblikovala meta jezik za komunikativnost med posameznimi družboslovnimi vedami. Razprava je izzvenela v želji, da bi se študij etnologije na Oddelku nikakor ne poistovetil s študijem antropologije, saj bi se tako odrekli tradiciji, zato pa bi se z antropologijo lahko močneje povezali in jo bolje spoznali. Predlagano je bilo tako gostovanje prof. Južniča s predavanji na Oddelku, kot možnost, da se zainteresirani študentje udeležujejo njegovega seminarja na FSPN. Ponovna vpostavitev stikov s FSPN (prvi stiki izpred 15 let se niso ohranili do danes), kjer ustanavljajo Center za antropološke in sociološke študije, je bila gotovo najdragocenejša pridobitev tega študijskega sestanka.

Tretji sestanek, s tematiko *raziskovanje delavske kulture*, je obeleževalo poročilo kolegic Janje Žagar in Maje Godina z obiska v Pragi, na Katedri za etnologijo in folkloristiko na Karlovi univerzi in Inštitutu za etnologijo in folkloristiko na češki akademiji znanosti in umetnosti (gl. njun članek v Glasniku). Sestanek se je zaključil s sklepom, da je nujno še naprej ohranjati stike z obema češkima ustanovama in jih, če je le mogoče, še razširiti z izmenjavami publikacij in morda tudi študentskih praks. Glede proučevanja delavske kulture pri nas pa moramo resneje zbirati dokumentacijsko gradivo in tekoče spremljati bibliografijo. O tem se bodo vsi, ki se zanimajo za delavsko kulturo, posebej dogovorili na sestanku jeseni.